کد خبر: ۴۰۲۴۳۳
چهارشنبه ۱ تیر ۱۴۰۱ ۹:۳۵

رالی بهاری سه بازار

پرونده بازار دارایی‌ها در بهار۱۴۰۱ در حالی بسته شد که شاخص کل بورس تهران با وجود ثبت رشد بیش از ۱۲درصدی اما عملکرد چندان دلچسبی نداشت.

به گزارش سایت خبری پرسون، سبقت گرفتن رقبای بورس در ماه پایانی بهار به بهانه‌هایی همچون اخبار ناامیدکننده از احیای برجام و تقویت انتظارات تورمی از مهم‌ترین دلایل جاماندن سهام از دیگر گزینه‌های سرمایه‌گذاری بود که به خروج گسترده سرمایه از گردونه معاملات بورس تهران منجر شد.

این در حالی بود که دلار هرچند موقت، توانست سقف تاریخی جدیدی را ثبت کند و درمجموع بهار ۲۱درصد گران‌تر شد. سکه اما با ثبت بازدهی افزون بر ۲۶درصد، بازار برنده در اولین فصل۱۴۰۱ بود. افزایش شکاف میان نرخ غیررسمی دلار و سامانه نیما، دخالت‌ها و سیاستگذاری‌های خلق‌الساعه دولتی و بلاتکلیفی وضعیت مذاکرات احیای برجام از جمله مهم‌ترین مسائلی بود که خردادماه رکودی برای بورس تهران رقم زد. ماهی که نتیجه آن افت ۵/ ۲درصدی دماسنج اصلی تالار شیشه‌ای و همزمان خروج گسترده سرمایه‌های خرد بود.

یک فصل دیگر در بازار سهام خاتمه یافت. در طول این فصل بورس تهران با همه فراز و فرودهایی که داشت به میزان ۶/ ۱۲درصد افزایش داشت، با این‌حال بررسی‌ها حاکی از آن است که توان تقاضا در طول ماه‌های گذشته نسبت به فروردین‌ماه کمتر شده است. به‌دنبال همین ضعف نسبی خردادماه در شرایطی خاتمه یافته که بورس در کسب بازدهی از بازارهای موازی نظیر سکه و ارز (که به ترتیب ۲۶ و ۲۱ درصد بازدهی داشته اند) عقب مانده و درمیان این سه بازار رتبه سوم را کسب کرده است.

مسیر سه‌ماهه بورس

کارنامه سومین‌ماه از سال۱۴۰۱ نیز روز گذشته بسته شد تا بهار این سال با همه تلخی‌ها و شیرینی‌هایی که داشت برای اهالی بازار سهام خاتمه یابد. در طول این مدت اگرچه کارنامه بورس تهران با افزایش قابل‌توجه میانگین وزنی قیمت‌ها نسبت به دوره مشابه سال‌قبل بسته شد با این حال پایدارنبودن صعود قیمت‌ها در طول این مدت جزو عواملی بود که در هفته‌های پایانی این دوره زمانی توانست بر نااطمینانی فعالان بازار یادشده نسبت به صعود بیشتر قیمت‌ها در این بازار بیفزاید.

داستان از این قرار بود که بورس تهران سال‌جاری را در شرایطی آغاز کرد که در دوماه پایانی سال۱۴۰۰ روند نزولی حاکم بر بازار رو به تغییر گذاشت و کم‌شدن میزان عرضه‌کنندگان در شرایط کم‌بودن تقاضا سبب شد تا تابلوی معاملات در طول این مدت رفته‌رفته سبزتر و سبزتر شود. در این مدت آنچه که توانست انتظارات عمومی نسبت به بورس را دگرگون کند و پرونده سال۱۴۰۰ را در شرایطی متفاوت از سال‌قبل آن ببندد، این بود که جنگی سخت میان اوکراین و روسیه درگرفته بود و همین امر سبب شده بود تا انتظارات تورمی شکل‌گرفته پیرامون حرکت بازارهای جهانی به سمت اهداف قیمتی بالاتر، بیش از پیش تشدید شود.

طبیعتا خروجی این امر هم چیزی نبود جز تسریع در روند صعودی قیمت‌های بسیاری از کامودیتی‌ها من‌جمله محصولات فلزی و پتروشیمی، با این‌حال مساله به اینجا محدود نمی‌شد. چیزی که از ابتدا سبب شده بود تا پیش‌بینی‌ها از مسیر پیش‌روی اقتصاد جهانی ارقام بالایی از تورم را نشان دهد تنها جنگ ناشی از تهاجم روسیه به اوکراین نبود. مشکل اصلی در طول این مدت این بود که کشورهای عمده اقتصاد جهانی که دست بر قضا سیستم‌های رفاهی گسترده‌ای هم دارند به سبب کمک‌های ارائه‌شده در دوران همه‌گیری کرونا با رشد خدمات عمومی به‌ویژه ارائه کمک‌های نقدی به شهروندان خود روبه‌رو بودند که همین امر منجر به افزایش احتمال تورم پس از پایان همه‌گیری می‌شد. طلوع و افول شاخص بورس در سه‌ماه نخست سال‌جاری دقیقا از همین‌جا شروع شد.

بازار سهام در شرایطی فصل بهار را به پایان برده است که با کمرنگ‌تر شدن حساسیت افکار عمومی و متعاقبا رسانه‌های جهان نسبت به تبعات جنگ در شرق اروپا و همزمان با آن افزایش نرخ‌های تورم حساسیت بر روی تدابیر اتخاذی بانک‌های مرکزی برای مهار افزایش سطح عمومی قیمت‌ها در بسیاری از کشورهای غربی افزایش یافته است، از این‌رو اقتصادهای حوزه یورو و ایالات‌متحده در طول هفته‌های اخیر با حساسیت بالایی سیاست‌های ضدتورمی را دنبال کرده‌اند و همین امر سبب شده تا در سایه سایر تحولات روی‌داده در این دوره افزایش نرخ‌های بهره که با هدف کنترل تورم انجام می‌شود به‌سرعت در قیمت دارایی‌ها در بازارهای مربوطه لحاظ شود، اما مساله به اینجا محدود نمی‌شود.

یکی از مهم‌ترین چیزهایی که سبب شد تا رشد بورس در این مدت تداوم پیدا نکند و موفقیت بورس در ردشدن از محدوده یک‌میلیون و ۵۸۰هزار واحدی که سقف سال۱۴۰۰ بود و گذر از مقاومت روانی ۶/ ۱میلیون واحدی با رفتن نماگر اصلی بازار به سطوح بالاتر پی گرفته نشود، تاثیر این سیاست‌های ضدتورمی بر بورس تهران بود. به تمامی اینها خطر قطعی برق صنایع در فصل تابستان به سبب کمبود ظرفیت تولید برق در داخل کشور را هم باید اضافه کرد.

همان‌طور که در گزارش‌های پیشین نیز به آن اشاره‌شده است بازار سهام در ایران به سبب حجم بالای نمادهای تولیدکننده کالاهای اساسی اثرپذیری

زیادی از قیمت‌های جهانی دارد. افزایش نرخ بهره که پیشتر در راستای مهار تورم در اقتصادهای مطرح جهان به آن اشاره کردیم نه‌فقط در برهه فعلی بلکه به‌عنوان یک قاعده اقتصادی همواره با ارزش دارایی‌ها رابطه عکس دارد. همین مساله سبب‌شده تا بازار سهام به سبب احتمال کاهش مقدار دلاری فروش خود با کاهش تقاضا مواجه شود، به‌همین‌دلیل بود که در یک‌ماه پایانی بهار هم بورس و هم فرابورس با تضعیف تقاضا در این بازار مواجه شدند و ارزش معاملات خرد به یک‌باره مجددا کاهشی شد.

ساز ناکوک شاخص

اما از عوامل شکل‌دهنده به رفتار قیمت‌ها در بازار سهام که بگذریم در یک نگاه جزئی‌تر افت قیمت کامودیتی‌ها در بازارهای کالایی دنیا در کنار افزایش ریسک‌هایی نظیر کمبود برق برای صنایع به وضوح نقش‌آفرینی منفی بر قیمت سهام داشته است. بررسی اعداد و ارقام به ثبت رسیده در بورس به وضوح نشان می‌دهد که روند پر قدرت صعودی آغاز شده در ابتدای فروردین که در آن‌ماه به افزایش ۶۱/ ۱۰درصدی میانگین وزنی قیمت‌ها در این بازار منتهی شد با گذر زمان نتوانسته پیشروی خود را ادامه دهد؛ چراکه این رقم در ماه بعد یعنی اردیبهشت به کسب بازده ۴۶/ ۴درصدی محدود شده و در ماه پس از آن حتی مثبت هم نبوده است.

بر این اساس عملکرد نمادهای بورسی طی خردادماه در شرایطی خاتمه می‌یابد که میانگین وزنی قیمت‌ها در این مدت نه‌تنها رشد نداشته بلکه به میزان ۵۴/ ۲درصدی نیز کاهش یافته است. به موجب این تغییرات شاخص‌کل در آخرین روز از معاملات خردادماه سال۱۴۰۱ به محدوده یک‌میلیون و ۵۳۹هزار واحد رسید.

شاید در نگاه اول وقتی تنها به بازده ۶۱/ ۱۲ به‌دست آمده در فصل بهار دقت کنیم، عملکرد بورس چندان بد به‌نظر نیاید، همان‌طور که افت ۵۴/ ۲درصدی ماه آخر از فصل جاری نیز چندان اتفاق عجیبی برای یک‌ماه نیست، اما وقتی به این مساله توجه داشته باشیم که شاخص‌کل در طول سه‌ماه روندی نزولی را در نحوه حرکت خود شاهد بوده احتمالا سعی می‌کنیم تا با دیدن این روند ارقام دیگری را هم مورد کنکاش قرار دهیم.

بررسی‌ها حکایت از آن دارد که بورس در طول مدت فعالیت خود طی سه‌ماه اخیر شاهد ارزش معاملات خرد بسیار پایینی نسبت به سال‌های قبل بوده است. این مساله حکایت از آن دارد که متناسب با کاهش فروشندگان نسبت به مدت مشابه بازار حالا نیاز کمتری دارد تا با افزایش خریداران میانگین قیمت‌ها را در این بازار بالا ببرد.

بنا بر اعداد و ارقامی که در این دوره به ثبت رسیده در زمان رشد قیمت‌ها در بازار طی ماه‌های اخیر ارزش معاملات خرد که در محدوده ۲ تا ۳هزار میلیارد تومان باقی‌مانده بود کم‌کم افزایش یافت تا جایی‌که برای مدتی به نزدیکی محدوده ۶هزار میلیاردتومان هم رسید، اما با افت شاخص‌کل از پله یک‌میلیون و ۶۰۰هزار واحدی این رقم پایدار نماند و مجددا رو به افول گذاشت. بسیاری در نقطه اوج شاخص‌کل در سال‌جاری بر این باور بودند که اگر قرار باشد بورس به رشد خود در ماه سوم سال ادامه دهد به احتمال زیاد باید رشد بیشتری را در ارزش معاملات شاهد باشیم.

علاوه‌بر این باید به این نکته نیز توجه داشت که در طول این مدت یعنی دقیقا در بسیاری از روزهایی که شاخص بورس رو به صعود داشته روند خروج پول سرمایه‌گذاران حقیقی از این بازار متوقف نشده است. بررسی‌ها حکایت از آن دارد که میزان ورود و خروج پول حقیقی در این بازار طی روزهای کاری بهار سال‌جاری به حدی نامتوازن بوده که تعداد روزهای مثبت در آن بسیار کمتر از تعداد روزهای منفی بوده است، به‌طوری‌که طی این مدت ۸۴۷۸ میلیاردتومان پول حقیقی از گردونه معاملات سهام خارج شده است.

در آینه ارقام

تمامی این‌ها در شرایطی رخ داده که بسیاری از نمادهای شاخص‌ساز بازار به سبب همان دلایلی که قبلا به آن پرداخته شد رشد خوبی را در این مدت شاهد بوده‌اند، اما از حواشی شاخص‌کل و اعداد و ارقام پیرامون آن که بگذریم، به‌نظر می‌رسد وضعیت شاخص هموزن بسیار بهتر بوده است. در شرایطی که عملکرد شاخص‌کل در طول مدت یادشده ۶/ ۱۲درصد بوده است و به تفکیک ماه‌های فروردین، اردیبهشت و خرداد به ترتیب نوسان ۶/ ۱۰، ۴۶/ ۴ و ۵۴/ ۲- نوسان داشته است، در طول همین مدت شاخص هموزن به ترتیب تغییراتی ۲۷/ ۱۵، ۶۵/ ۹ و ۸/ ۳- درصدی را شاهد بوده که این امر از وضعیت بهتر نمادهای کوچک بازار حکایت دارد.

به‌طور کلی تمامی تحولات بازار سهام سبب شده تا میزان ارزش معاملات در خردادماه نسبت به‌ماه قبل ۳۰درصد و حجم معاملات در فاصله پایان این دوماه ۳۴درصد کاهش داشته باشد. بررسی‌ها نشان می‌دهد که مشارکت خریداران حقیقی نیز در این مدت ۱۲درصد کمتر شده اما در مقابل مشارکت حقوقی‌ها در خرید ۵۳درصد افزایش یافته است. این آمار همچنین نشان می‌دهد که در طول ماه‌های اخیر فروش حقوقی‌ها کمتر شده اما حقیقی‌ها در مقایسه با قبل بیشتر می‌فروشند.

جا مانده از دلار

در طول این سه‌ماه فارغ از تمامی اتفاقاتی که در بازار سهام افتاده، عملکرد بورس در مقایسه با سایر بازارهای موازی چندان مناسب نبوده است. بررسی تغییرات رخ داده در بازارهایی نظیر بازار ارز حکایت از آن دارد که بورس تهران با ثبت بازده ۶/ ۱۲درصدی در میانگین وزنی قیمت‌ها به میزان ۶/ ۸ واحد درصد از دلار آمریکا در بازار ارز عقب است. در طول سه‌ماه گذشته افزایش انتظارات تورمی سبب شد تا این ارز خارجی با گذر از محدوده ۲۸هزارتومانی به‌راحتی به سمت ارقام بالاتر رشد کرده و ضمن گذر از سقف تاریخی خود به محدوده ۳۳هزارتومان برسد، هرچند این رشد چندان پایدار نماند و افزایش تدبیرهای دولت برای بیشترشدن عرضه اسکانس در این بازار به افت قیمت آن تا کانال ۳۱هزارتومان انجامید. همین امر سبب شده تا عملکرد ماهانه دلار برای خردادماه نتیجه‌ای بهتر از کسب بازده ۲۷/ ۴درصدی نداشته باشد.

لازم به ذکر است که سایر ارزهای قدرتمند نیز در طول همین مدت نوسانی نزدیک به قیمت دلار داشته‌اند و بنابراین نمی‌توان کارنامه بورس را در مقابل کارنامه بازار ارز موفق ارزیابی کرد. البته بورس در طول مدت بررسی این گزارش بورس تنها از بازار ارز جا نمانده است. بررسی عملکرد بازار سکه طلا حکایت از آن دارد که در این سه بازار سکه توانسته با کسب بازده بیش از ۶۳/ ۲۶درصدی در طول یک فصل بهترین عملکرد را در بین بازارهای موازی مورد بررسی داشته باشد. در طول یک‌ماه اخیر نیز حال و روز سکه نسبت به سایر دارایی‌ها بهتر بوده به‌طوری که در طول این مدت این مسکوک گرانبها به میزان ۲۴/ ۸درصد افزایش قیمت داشته است.

منبع: دنیای اقتصاد